

[10]

№ 469

STAN PLEBANII DZIEWIAŁTOWSKIEJ PODCZAS
GENERALNEJ ODEMNIENIA, KSIĘDZA JÓZEFA
ZABIELSKIEGO, KANONIKA INFLANTSKIEGO,
DZIEKANA WIŁKOMIERSKIEGO, PLEBANA
ŻEJMEŃSKIEGO, SPORZĄDZONY I WERYFIKOWANY
ROKU 1784 MCA FEBRUARII 6 DNIA

KOŚCIÓŁ

Fundusz kościoła dziewiałtowskiego i plebanii od książąt ich mciów Kiesgajłów udzielnych litewskich uczyniony w roku 1444 znaczny był, lecz po długich kłótniach prawa za plebana ś. p. jks. Rapszy z w. jej mc panią Szemetową, Nonardem i innymi, przy usilnym wielebnej kapituły wileńskiej staraniu, wieczna w roku 1628 stanęła ugoda, z ograniczeniem przy plebanii włók in summa 5 i morgów 5, a we wsi Krowpianach włók gruntu dwanaście najdować się powinno. Kościół drewniany, stawiony w roku 1757 za staraniem jks. Kłanickiego plebana oraz znacznym przyłożeniem się jak jw. j. ks. Zienkowicza biskupa wileńskiego, tak ww. jpp. Soroków kolatorów, tylko benedykowany przez ś. p. jks. Żuka dziekana i plebana wiłkomierskiego, pod tytułem Świętej Trójcy. Ten jest w figurze podługowatej, szerzyny sążni 8, dłużyzny zaś 17, z dwoma na przedzie wieżami, a trzecią małą w końcu, kopułką, z krzyżami żelaznymi, na podmurowaniu opadłym, pokryty gontami teraz widomie nadgniłymi; koniecznej reparacji potrzebuje, podmurowania i pokrycia, tudzież do koła tarciami opierzenia; z dwoma po bokach zakrystiami. Drzwi ex fronte sosnowe futrowane podwójne niemalowane na zawiasach podwójnych żelaznych, z obydwóch boków drzwi pojedynkowe dębowe na zawiasach. Drzwi także z babinca do kościoła podwójne na zawiasach. Te wszystkie zasuwają drewnianą zamykają. Drzwi w wejściu do zakrystii pierwszej dębowe na zawiasach z zamkiem wewnętrznym krytym i z klamką, z niej drzwi do kościoła także dębowe na zawiasach z zasuwką żelazną. Do drugiej zakrystii przez kościół wejście, drzwi dębowe na zawiasach z klamką żelazną. Pomost kościelny i w zakrystii z tarcic, miejscami naprawy potrzeba nowej. Sklepy dwa murowane, drzwi we środku na zawiasach z klamkami, a z wierzchu nadpsute, okna z nich z kratą żelazną dwa. Sufit od końca kantów

aż do zacięcia szerokości kościelnej, szczelnie opatrzony tarciami, dalej zaś stożowanie dobre. Okna kościelne duże, w ołów opravione w ramach, in numero 8. W chórze okno wielkie, także w ołów, dwie kwatery wybite. Okienko nad wielkim ołtarzem okrągłe małe, i w zakrystiach okna [l. 55v] w ołów opravne, jedno z kratą żelazną, drugie okiennicą zamyka się. Kraty do Komunii Świętej roboty stolarskiej, wejście z dwoma drzwiczkami na zawiasach i z zasuwkami żelaznymi, nowe, malowane. Konfesjonał starodawny malowany, drzwiczki z zawiasami. Drugi zaś prosty, z dwóch tarcic robiony. Ławeczki na kształt katederek 3. Ławki przy zakrystii, jedna malowana ww. Soroków, druga naprzeciw dawniejsza, malowana. Inne zaś ławki w kościele prostej roboty, z obuch stron po cztery.

Chór balasami toczonymi opatrzony. W nim pozytyw dobry od głosów sześciu. Oraz bębny alias kotły miedziane całe dwa. Ambona przy zakrystii starodawnej roboty, malowanie opada, z drzwiczkami na zawiasach. Chrzcielnica z wejścia do kościoła po lewej stronie, w kącie, stara i zepsuta; przy niej szafka do ściany przybita zamczysta pro oleis sacris, baldachimem z płótna przykryta.

1o. Ołtarz wielki na dwóch kondygnacjach, dawnej roboty, malowany biało, skrzydła częścią pozłacane. Filary 4 w marmur malowane. Obrazy w nim: pierwszy ŚŚŚ. Trójcy w ramach pozłacanych, drugi w górze Najśw. Panny Wniebowzięcia, także w ramach pozłacanych. Ciborium malowane z drzwiczkami na zawiasach z zamkiem wewnętrznym, nad nim baldachim na czterech słupach, w górze koroną od dwóch aniołków trzymających, ozdobiony malowaniem i pozłacaniem malarskim, w końcu tego baldachimka obraz niewielki w ramach wyzłacanych Najświętszej Maryi Panny z sukienką srebrną i koronami. Mensa drewniana na trzech gradusach.

2do. Ołtarz z strony Ewangelii na dwóch kondygnacjach, starodawnej roboty, malowany de novo, iz rzadka snycerska robota pozłacana, z dwoma filarami biało w marmur malowanymi z gradusem jednym, w nim obraz w dole Pana Jezusa u słupa biczowanego z koroną i przepasaniem srebrnym, w górze S. Katarzyny Męczenniczki, gdzie znajdują 2 statui i aniołkowie.

3tio. Ołtarz z strony Lekcji, podobnejże roboty i malowania jednostajnego, w nim obraz jeden Ś. Franciszka Ksawerego, drugi w górze Ś. Ignacego w ramach snycerskiej roboty malowanych i pozłacanych.

4to. Ołtarz w zacięciu kościoła z lewego boku, nowy, na dwóch kondygnacjach, stawiony staraniem jks. Kłanickiego i bractwa składanką, malowany w fałszmarmur, i snycerska robota pozłacana z dwoma filarami i gradusami. Obraz w nim Najświętszej Panny na ręku Pana Jezusa piastującej z szatą mosiężną, fanclibrem pobielaną, korony dwie pozłacane, oraz i sceptrum pozłacane, na blasie mosiężnej. W górze obraz Najśw. Panny Wniebowzięcia w ramach snycerskiej roboty pozłacanych. [l. 56]

5to. Ołtarz w prawym zacięciu, dawnej roboty, na dwóch kondygnacjach malowany biało i innymi farbami ozdobiony z dwoma kolumnami w fałszmarmur polorowanymi i częścią połączony; w nim obraz Ś. Antoniego z Padwy w ramach malowanych z sukienką mosiężną, pobielaną faclibrem, z małym Panem Jezusem i promieniami; w górze obraz Ś. Magdaleny¹ de Paxis, gradusy dwa na wejście, a na mense trzy gradusiki do stawiania lichtarzów.

Kaplic i altarii w tym kościele nie ma. Odpusty są na ŚŚ. Tróję i na Najświętszej Panny Wniebowzięcie, i na Najśw. Pannę Różańcową za indultem rzymskim perpetuis temporibus nadanym. Konkurs na festach ludzi bywa znaczny. Obrazu cudownego nie ma żadnego. Obligacji żadnych nie ma, prócz Mszy parafialnych niedzielnych i świątecznych.

SPRZĘT KOŚCIELNY

Monstrancja w promieniach podwójnych połączonych z jednej strony, z melchizedekiem połączonym i cyrkulem za szkłem z obu stron, w górze figurka Boga Ojca i Ducha Ś., w dole Matki Najświętszej, sedes połączony częścią, waży grzywien 7 i łotów 4.

1mo. Kielich z patyną intus połączony, dawnej roboty, waży grzywien 2 i łotów trzy.

2do. Kielich drugi z natartą pozłotą także dawnej roboty, z patyną połączoną intus, waży grzywien dwie i łotów pięć.

3tio. Kielich trzeci z patyną staroświeckiej roboty, waży grzywien dwie i łotów półtrzecia.

4to. Kielich czwarty bez patyny, w kopercie wybijany z brzegiem rozszczepianym, połączony intus i częścią, waży grzywien dwie i łotów dwa.

Krzyż srebrny z figurą połączoną z jednej strony, z drugiej koncha połączona, w której za szkłem znajduje się partykułka Krzyża Świętego, w krzyżyku oprawiona kryształowym (jest autentyk odpustowy na to), waży grzywien cztery i łotów dwa z górą.

Krzyżyk srebrny mały z szoczkami diamentami 1.

Lampa z trzema łańcuszkami, sprawiona od w. Drzewickiego, waży grzywien cztery i łotów półtrzecia.

Tabliczki w jedno zebrane z dwoma koronami małymi, in numero 68, waży grzywien osiem i łotów osiem.

Patyna srebrna z nakrywką do chorych i kruczkiem, we środku połączona, waży łotów siedem.

Sygnet złoty z krwawnikiem i obrączka od jp. Malickiego ofiarowane.

Guziki srebrne, waży łotów półtrzecia, i palonego faclibru z łot 1. [l. 56v]

Perł małych sznurków sześć, których in numero 624 vel plus drobnych.

¹ Rankraštyje klaidingai įrašyta Ś. Katarzyny.

1mo. Ornat białego sztofu w kwiaty, z kolumną żółtego sztofu, astrachanią czerwoną podszyty, cały sutym srebrnym galonem obłożony, z starania w. Zahorskiej i w. Soroki miecznika oszmiańskiego.

2do. Ornat sztofowy na dnie żółtym w kwiaty różne, z kolumną sztofową białą szychową, podszyty ceglastą astrachanią, z całym ubiorem do Mszy Ś., w. Zahorskiej.

3tio. Ornat białej kitajki, wyszywany złotem i jedwabiem, z blaszką przyszywaną, podszyty astrachanią czerwoną, okładany żółtym galonem szychowym, z całym ubiorem jak do Mszy.

4to. Ornat sztofowy w paski białe, fioletowe, czerwone etc., podszyty czerwoną astrachanią, okładany kampaną białą szychową, z stułą i manipularzem, od w. Zahorskiej sprawiony.

5to. Ornat niebieskiej materii w kwiaty srebrne, zielone etc., z kolumną atłasu ciemnego w kwiaty duże złote, okładany kampaną złotą, podszyty astrachanią czerwoną, z całym ubiorem jak do Mszy Ś.

Dalmatyki dwie z tejże materii, z kolumnami kitajki w pasy duże białe i ciemne, podszyte astrachanią czerwoną, bez żadnej akomodacji, staraniem jks. Kłanickiego plebana dziewiałtowskiego.

6to. Ornat białej kitajki w kwiaty różne, malowane srebrem przetykanej, z kolumną czerwoną morową, okładany kampaną srebrną, podszyty astrachanią cienką ceglastą, z całym ubiorem do Mszy Ś., sprawiony staraniem wjp. Szwykowskiej skarbniczynej trockiej.

7mo. Ornat niebieskiej materii w kwiatki, z kolumną sztofową na dnie białym w kwiaty wielkie, okładany galonikiem białym szychowym, podszyty astrachanią czerwoną, z stułą i manipularzem.

8vo. Ornat w kwiaty białe duże na dnie fioletowym, z kolumną zieloną wodnistą, okładany kampaną białą szychową, podszyty płótnem cienkim, z stułą i manipularzem, nadnoszony.

9no. Ornat niebieski adamaszkowy, z kolumną czerwoną adamaszkową, okładany galonem białym szychowym, podszyty astrachanią, z stułą i manipularzem.

10mo. Ornat używany dobry, na dnie czerwonym w kwiaty białe wielkie, z kolumną niebieską w kwiatki złote, okładany kampaną złotą, podszyty astrachanią czerwoną, z stułą i manipularzem.

11mo. Ornat czerwony atłasowy, z kolumną niebieską wodnistą, we środku kampana żółta bantajerowa, podszyty płótnem, z stułą i manipularzem.

12mo. Ornat na kształt gredyturu, z kolumną ciemno niebieską atłasową, okładany żółtą kampaną szychową, podszyty czerwoną astrachanią, z stułą i manipularzem. [l. 57]

13tio. Ornat adamaszkowy, z kolumną niebieskiego adamaszku, okładany

białym galonikiem szychowym, podszyty niebieską astrachanią, z stułą i manipularzem.

14to. Ornat czerwonej kitajki, na przedzie dziurawy, okładaną kampaną szychową, podszyty astrachanią żółtą, z stułą, manipularzem.

15to. Ornat fioletowy z kolumną gredyturową czerwoną w paski gęste, okładany wstęgą, podszyty astrachanią, z stułą i manipularzem, bursą i palką.

16to. Ornat adamaszkowy z kolumną czerwoną w paski i kwiaty złote, wkoło tylko galonem białym szychowym okładany, podszyty zieloną astrachanią, z stułą i manipularzem.

17mo. Ornat światło adamaszkowy z kolumną na dnie fioletowym w kwiaty wielkie złote, okładany kampaną rzadką bantajerową, podszyty płótnem farbowanym, z stułą i manipularzem.

18vo. Ornat zielony bantajerem przetykany, z kolumną ciemno niebieską, okładany kampaną białą szychową, podszyty niebieską astrachanią, bez stuły etc.

19no. Ornat kitajki czarnej cały, z galonem żółtym szychowym dokoła, podszyty czarną astrachanią, z całym ubiorem do Mszy Ś.

Kapa świetna z listwą sztofową w kwiaty różne, nadnoszona jedna.

Kapa czerwona aksamitna z białą morową listwą i kapturem, stara.

Kapa fioletowa z listwą atłasową, stara.

Kapa żałobna gredyturowa z listwą białą.

Vela czerwone srebrem wyszywane dwa.

Velum czerwone bez podszycia, wyszywane jedno.

Velów białych w różnych kwiatkach 6.

Vela żałobne dwa. Velum fioletowe jedno stare.

Palek różnego koloru 16.

Burs do chorych używanych 2. Burs różnego koloru 12.

Stuły używanych w różnym kolorze dziesięć.

1mo. Zasłonki bawełniczne jedwabne, wyszywane jedwabiem w kwiatki różne, para 1.

2do. Zasłonek z pół pasa bogatego w paski błękitne i kwiatki srebrne z frędzelką srebrną, ofiarowanych kościołowi od jp. Malickiego, para 1.

3tio. Zasłonek z pasa litego w kwiaty złote para 1.

4to. Zasłonek białych w kwiaty zielone, używanych, para 1.

5to. Zasłonek białej kitajki para 1.

6to. Zasłonek białej materii para 1. [l. 57v]

7mo. Zasłonek siatkowych wyszywanych par dwie.

8vo. Zasłonek na dnie białym w kostki, używanych, para 1.

9no. Zasłonek płóciękowych par dwie.

10mo. Zasłonek kitajki mienionej, używanych, para 1.

11mo. Zasłonek sztofowych na dnie żółtym z oponą para 1.

Alba nowa szwabskiego płótna z koroną szeroką, astrachanią czerwoną podszyta 1.

Alby dawniejsze dobre, płótna szwabskiego, koruny podszyte astrachanią czerwoną, dwie.

Alby szwabskiego płótna z korunami nowe dwie.

Alby tkackiego płótna z korunkami wąskimi dobre trzy.

Alby używane takż trzy.

Rokietą rąbkowa z korunami nowa 1.

Komży rąbkowe z korunami dawniejsze dwie.

Komży płótna szwabskiego nowe dwie.

Komży tkackiego płótna dobrych pięć.

Komż małych szwabskich dwie.

Komż małych tkackiego płótna trzy.

Komża grubszego płótna jedna.

Towalnie szwabskie nowe jedwabiem wyszyte dwie.

Towalni małe wyszywane dwie.

Towalnia nowa szwabskiego płótna z koroną siatkową 1.

Towalnia muślinowa z koroną jedna.

Towalnie tkackie z korunami prostej roboty cztery.

Towalnie tkackie włóczką wyszywane trzy.

Towalnie stare codzienne z korunami cztery.

Chustki cienkie szwabskie z brzegami farbowanymi trzy.

Namiotek szwabskich dwie.

Namiotek tkackich 35.

Korporałów holenderskiego płótna całych 15.

Korporałów nadnoszonych 11.

Puryfikaterzów całych 25.

Podpalek do palek podszyca 26.

Pasków z nici i włóczki 8.

Humerałów tkackich dobrych 6.

Mszał in 4to nowy w futerale 1.

Mszał dawny z 4ma srebrnymi narożnikami w oprawie dobrej 1.

Mszalik stary rekwalny 1.

Agenda in octavo majori dobra.

Psalterz i antyfonarz in folio majori.

Gradualik i brewiarz stare.

Agendki małe trzy. Ewangeliczka jedna.

Lichtarzów większych cynowych par 3.

Lichtarzów średnich para jedna. [l. 58]

Lichtarzów mniejszych par dwie.

Lichtarzów małych para jedna.
 Lawaterz cynowy 1.
 Lichtarzów mosiężnych małych par dwie.
 Lichtarzów spiżowych par dwie.
 Kociołek mosiężny do wody święconej 1.
 Kociołek miedziany z nakrywką miedzianą pobielany pro aqua baptismali.
 Ampulek nowych cyny angielskiej z tacą para 1.
 Ampulek używanych z tacami dobrymi par dwie.
 Vasculum do umycia palców z nakrywką 1.
 Vascula pro oleis sacris nowe 2.
 Vasculum pro oleis infirmorum 1.
 Krzyż cynowy z figurą Pana Jezusa.
 Krzyż mosiężny z postumencikiem jeden.
 Kropielniczka cynowa przy zakrystii 1.
 Trybularz z łódką stary, potrzebujący nowego.
 Żelazo do pieczenia opłatków na 2 hostii, starodawne dobre.
 Szczypców kościelnych 2.
 Dzwonków w kościele większych dwa, z nich jeden nadszczepany.
 Dzwonków małych do ołtarza 4.
 Dzwonek przy zakrystii wiszący 1.
 Portatilia cum signaculis trzy.
 Lichtarzów drewnianych różnie malowanych par siedem.
 Lichtarzów wielkich malowanych drewnianych par 2.
 Cieniów granatowych par 2, a para do nalania kolorów.
 Lamp szklanych całych 50.
 Lampa żeściana wisząca jedna.
 Tablica marmurowa do zanotowania Najświętszego Sakramentu.
 Miedziczka żeściana 1.

Ołtarzyk na procesję nowy, snycerskiej roboty, wyślacany i kolorami ozdobiony, obraz z jednej strony Najśw. Panny Różańcowej, gdzie koron małych srebrnych trzy, bawet srebrem wyszywany, z drugiej strony obraz Ś. Dominika oraz koron z różnych szklanych złożony kamyków dwie i zausznice par dwie.

Ołtarzyk stary malowany, obraz w nim Najśw. Panny Trockiej, korona ze wstążek akomodowana, bawet srebrem haftowany, drugi obraz Ś. Józefa, gdzie promienie srebrne małe.

Ołtarzyk stary malowany, obrazy Najśw. Panny w podobieństwie jak w Częstochowie, bawet stary i korony materialne, z drugiej strony Ś. Józefa, gdzie korona srebrna gładka.

Przy tych ołtarzykach są zasłoneczki różne, towalnie na stolikach i antepedia drukowane i materialne, na wierzchu pukle siatkowe białe oraz

chustka jedwabna jedna zielona gładka, druga ponsowa, wyszywana w brzegach.

Chorągiew polna karmazynowa nowa z krzyżem białej kitajki.

Chorągiew także polna niebieskiej kitajki stara 1. [l. 58v]

Propory seu znaczki czerwone z białą kitajką stare, par 2.

Chorągiew zielonej materii z obrazem 1.

Chorągiew biała płócienkowa 1.

Chorągwi nadpsowanych małych 4.

W zakrystii szafa stolarskiej roboty do składania ornatów, w dole szuflad z obu stron po 3 z drzwiczkami na zawiasach podwójnymi, w górze zaś nad stołem szafek małych na kielichy 5 z drzwiczkami na zawiasach i zameczkami, z jednym do nich kluczem, pod nimi szufladki małe cztery.

Skrzynia nowa wielka na zawiasach bez zamku.

Krzyże drewniane przy ołtarzach 4.

Krzyże na procesję, w zakrystii, na ambonie i belce drewniane 4.

Baldachim na dwóch drzewkach przyśrubowanych z gzymsem czerwono malowanym, sukniem ponsowym powleczony, w koło galonikiem żółtym bantajerowym obity, a z spodu kitajką żółtą podszyty, w górze korona snycerskiej roboty pozłacana.

Bisiurów różnego gatunku sznurków 20.

Obicie harusowe – dwa brety zielone duże z obu stron in presbiterio, a inne różne z białym płótnem mieszane z obu stron po 7.

Obrazów różnych świętych na płótnie malowanych w ramach 28.

Obrazów w plebanii znajdujących się w ramach czarnych sześć, na desce 2.

Portretów ww. jpp. Soroków kolatorów 3.

Bramy proste do ubierania grobu pańskiego malowane 4.

Katafalek od gradusów 4 \nie/malowany.

Sukno czarne seu całun z brzegami płótna białego i frędzelką białą stary. Mary dobre znajdują się.

Lampa rzadko się pali, gdyż na to funduszu nie ma żadnego.

Cmentarz ogrodzony parkanem i drzewem wierzbowym osadzony, z rzadka, potrzebuje znacznej reparacji. Fortki dwie, jedna do plebanii, druga ku dworowi, drzwi mające z sztachetów.

Dzwonnica w rogu cmentarza na trzech piętrach, słupy krzyżową sztuką wiązane, obita tarciami do dwóch pięter, kryta gontami, z kopułką i krzyżem żelaznym. Dzwony dwa większe, trzeci mniejszy, pięknie się głosami zgadzające, od książąt litewskich Kiesgajłów w roku 1444 sprawione. Drzwi w niej sztachetowe podwójne na biegunach. Krzyż na cmentarzu z figurą Pana Jezusa malowany.

SZPITAL

W miasteczku wystawiony szpital kosztem ww. jj. pp. Soroków i na placu onych własnym. Funduszu na ubogich nie ma. Baby dwie tam mieszkają, z Opatrzności Boskiej i parafianów żyją. Powinność ich usługować kościołowi. [l. 59]

PLEBAN

Plebanem jest wjks. Antoni Soroka, w powiecie oszmiańskim godnie urodzony, mający lat 30, posyduje od roku 1783, wyświęcony w roku 1777 dn. 27 aprila na prowizją jks. Antoniego Kłanickiego plebana dziewiałtowskiego. Edukował się w Wilnie in Monte Salvatoris, oprócz tego beneficium innego nie ma ani też w innym jest urzędzie, prezentowanym jest od ww. jpp. Soroków kolatorów aktualnych, takowa prezenta dotąd nie była kwestionowana. Ma przy sobie jks. Antoniego Kłanickiego explebana tego kościoła, mającego lat 62, jak przy tym kościele lat 28.

BRACHTWA

Znajduje się przy tym kościele bractwo Różańca Ś., w roku 1766 wprowadzone przez jks. Szymaka exprowincjała i innych dominikanów za staraniem jks. Kłanickiego plebana dziewiałtowskiego, żadnego funduszu nie mające, ani dochodów, ani obligacji, oprócz utrzymywania nabożeństwa i odpustów brackich. Ołtarz Różańcowy żadnych aparatów i bielizny nie ma. Uroczystości brackie są zwyczajne.

ZAKONNICY

W parafii tej zakonników żadnych nie ma.

PLEBANIA

Wjazd do plebanii poza cmentarzu, wrota podwójne z furtką w prawej stronie. Budynek nowy, oddalony od kościoła na sto kroków, drewniany. Staraniem jks. Kłanickiego wystawiony, z gankiem malowanym czerwono, gontami kryty, z dymnikami dwoma i wietrznikami blaszanymi 3. W wejściu sieni, drzwi do nich malowane na zawiasach z klamką. W niej komin z kuchenką murowaną za dach wyprowadzony. Z prawej izba wymoszczona tarciami. Okien w drzewo oprawnych podwójnych na zawiasach z kruczkami 3. Piec zielony z pasami kafłowymi. Z niej pokoik wymoszczony, okien 2

podwójnych na zawiasach z kruczkami. Obok którego takż pokoik na pół pieca z izby, wymoszczony, z oknem jednym. Przy nim spiżarenka mała z oknem, drzwi do nich na zawiasach malowane, i zamków do tych pokoików wewnętrznych trzy. Z lewej zaś strony izba duża bez pomostu, okna 4 podwójne na zawiasach, piec kaflowy, kominek murowany, do komina wprowadzony. Obok komora bez pomostu z oknem jednym bez zawiasków, drzwi na zawiasach z klamkami. Okiennic sześć na zawiasach, takż 6 innych bez zawiasów. Za tym budynkiem w kwadrat sad, ogrodzony płotem i ostrokołem opatrzone. Drzewa różnego owocowego znajduje się sto i więcej z młodymi szczepami. Wrotka do sadu na biegunie z klamką żelazną.

Naprzeciw takż budynek stawiony staraniem wyż pomienionego jks. plebana, słomą kryty. Sienie duże, przepierzone deskami, za nim kuchnia nastolowana. Drzwi na zawiasach z klamką. Z prawej strony izba z oknami trzema w kwaterach podwójnych, wymoszczona. Piec kafowy kafla [l. 59v] arkuszowych z pasami białymi i gzymsami, drzwi na zawiasach z zamkiem wewnętrznym. W niej w boku alkierzyk z pomostem i oknami dwoma, drzwi na zawiasach z zamkiem wewnętrznym, obok spiżarnia z oknem jednym, drzwi na zawiasach z klamką. Z lewej strony piekarnia z piecem bitym z gliny i z komorą poboczną. Drzwi do nich na zawiasach z klamkami. W tej piekarni okno wielkie jedne, a trzy małe szklane. Ganek z balasami opatrzone, słomą kryty. Okiennic pięć z podwórza na zawiasach. Za tym budynkiem sadzawka na prętów osm dłużyny, karasiami zarybiona.

Świrny wychodząc z tego budynku w prawej stronie dwa na pół przepierzone, noviter restaurowane przez jks. Kłanickiego, słomą pokryte, wymoszczone, z zasiekami wygodnymi. Drzwi na zawiasach nowe jedne, z zamkiem wewnętrznym, a do drugiego kłódka z klamkami. Przed nimi studnia dobra na pięć sążni głęboka z obrębem w górze pomiernej wysokości i z windą drewnianą. Syrnica na 4 palach, kryta słomą, z drzwiczkami i klamką, w lewej stronie tegoż budynku.

Obory za nią w kwadrat, przestawione przez terażniejszego plebana, i wozownia pod jednym dachem. Wrota do nich nowe podwójne, w liczbie obór z małymi 6.

Browar w dole, opodal od tych obór, słomą kryty, z łaźnią, dwa okna szklane mającą, poły z desek szerokich, piec stary, nowego potrzebujący, drzwi na biegunie z klamką. Słodownia w górze dobra, i wrota podwójne z klamką i kłódką. Przy nim wołownia z świniarnikiem stare z drzwiami. Studnia w nim na krynicy wykopana z wagą drewnianą.

Gumno na pagórku, w boku obór prawym, słomą kryte, na wiosnę ma być przestawione i powiększone, osieć duża, drzwi na biegunie i wrota podwójne z klamką i kłódką. Stronicy dobre. Pięć osieci dobre.

Odryny z gumna idąc w lewej stronie, dwie niedawno przestawione, dobre, a trzecia przestawienia potrzebująca, z wrotami podwójnymi i klamkami

żelaznymi, słomą kryte, przepłotów dobrych 8. Ogrodzenia w koło reparacji potrzebuje. Wrota na gumnisko gospodarskie.

Warzywnia z sienią za piekarnią gospodarską, nad sadzawką, drzwi do nich dobre na biegunie z klamkami.

Ogrody warzywne trzy: w końcu budynku gospodarczego 1, za świrnem jeden, za oborami duży jeden.

FOLWARK

Folwarku nie ma żadnego, ma tylko gruntu wyznaczonego na trzy zmiany. 1-wsza zmiana za miasteczkiem ku gajowi leompolskiemu. Dwie zaś zmiany opodal od plebanii ku Wiłkomierzowi, nad rzeką, nazywającą się Starą. Graniczą z dworem dziewiałtowskim ww. Soroków i leompolskim książąt Radziwiłłów. Dawniej tam był folwark, znaki okazują się; te grunta są w obrębie bez dyferencji. Na każdej zmianie pada po beczek 4 i pół. Czasem użyna się w dobrym roku do sta kop, a czasem mniej. Zmiany dwie odległe o ćwierć mili, trudny nawóz. Jęczmienia zasiewa się beczek dwie, użętek kop 60. Owsa sieje beczek trzy i pół, ten rzadko rodzi. Gryki i siemienia po ćwierci zasiewa się. Jezioro w końcu tych zmian na jedną toń sporą. Łąka tamże Witaliszki nazywająca się. Łąka Płoczewo nazwana między błotami. Łąka pod jeziorem nazwanym Abele [l. 60] błotnista, granicząca z plebanii wiłkomierskiej łąkami do ludzi należnymi. Łąka Wikszupis nazwana na wozów kilka. Łąka w Kroupianach wsi plebańskiej, między lasem, może ukosić siana na tych łąkach do wozów 60.

Na jurysdyce plebańskiej mieszkają poddani:

Tomasz Ejmunt, żonaty, ma syna i córki 2, koni 2, gruntu wyrabia w każdej zmianie pół sznura sporego.

Piotr Ejmunt, żonaty, ma syna, córkę i klacz.

Jerzy Ejmunt, żonaty, ma syna i córkę, i konia. Grunt wyrabiają.

Domek mały od jks. Kłanickiego plebana, piekarnia z komorą, z sieńkami, z oknami szklanymi. W nim mieszka panna Witkowska, z obowiązkiem mycia bielizny kościelnej.

Plac duży, na nim buduje się pomieniony Jerzy Ejmunt. Ci trzej mieszkańcy jurysdyki podymnego płacą na rok po złotych 6 groszy 3. Ma czeladź potrzebną do usług jks. pleban. Płaci zaś podymnego z plebanii złotych 6 groszy 3. Czopowego na rok złotych 7. Subsidii charitativi złotych 40 na rok. Do chorego j. książdz swymi końmi dojeżdża.

STAN PODDANYCH

Ma wioskę Kroupiany, o mil trzy od plebanii dziewiałtowskiej, w której ci są poddani:

- 1mo.** Jan Matulanis, żonaty, ma synów 3, córkę 1.
- 2o.** Stanisław Tylindis, żonaty niedawno jeszcze.
- 3o.** Jakub Tylindis, żonaty, ma syna 1, córkę i Jerzego Ejmunta wychowanka.
- 4o.** Stanisław Wieliczkas, żonaty, ma synów 2 i córkę 1.
- 5o.** Jan Pupielis, żonaty, ma synów 2 żonaty, idque Jana, który ma syna i córkę i Wawrzyńca nowożeńca.
- 6o.** Andrzej Wieliczkas, żonaty, ma syna 1.
- 7o.** Marcin Wieliczkas, żonaty, ma braci Symona i Jana i siostry 2.
- 8o.** Michał Rudominas, żonaty, ma syna i córkę.
- 9o.** Jerzy Rudominas, żonaty, ma synów 2, Marcina żonatego i Jana młodziana, córki 2.
- 10.** Józef Ejmunt, żonaty, ma córkę 1 i braci 2, Jana młodziana i Jakuba żonatego.
- 11.** Jakub Rudominas, żonaty, bezdietny, przyjął Jerzego Rudominę, żonatego, za syna, który ma syna 1 i 2 córki.
- Wszyscy ci poddani mają sochę, wołów i po parę koni. Płacą czynszu po złotych 2 groszy 20, z przyjemnego gruntu 6 po złot[ych] 8, a 4 ludzi nie płacą, gdyż onego nie trzymają. Na czynszu 1 siedzący płaci złotych 48. Każdy z nich podymnego płaci na rok złot[ych] 6 groszy 3. Powinność poddanych ludzi kroupiańskich i na jurysdyce przy plebanii mieszkających:
- 1mo.** Według inwentarzów dawniejszych każdy z chaty od Ś. Marcina aż do Ś. Jerzego na tydzień dwa dni z koniem po jednym robotniku pełnić roboczyznę jest obowiązany.
- 2do.** Od Ś. Jerzego aż do Ś. Marcina po dwa dni na tydzień po dwóch z domu z końmi i wołami lub z czym dwór rozkaże odbywać.
- 3tio.** Straż z stróżówką każdy kolejno z chaty odbywać powinien zimą i latem stróżówstwo. [*l. 60v*]
- 4to.** Latem do wożenia gnoju każdy z domu po jednym robotniku dni trzy, do żyta żęcia, jakoż i jarzyny zbierania z domu każdy po dwóch robotników dni trzy pełnić powinien.
- 5to.** Drogi do Rygi podwoda jedna na rok, do Wilna druga, a trzecia do Kowna w dwornych i swoich dniach, jak przypadnie, każdy pełni.
- 6to.** Co rok kolejno każdy z domu kolasę z kołami na lato, a w zimie sanie proste i wór jeden od półbeczki dawać powinien, z wioski tylko krowpiańskiej nie zaś z jurysdyki plebańskiej.
- Przy tej wsi jest karczma nowa przeniesiona. Żyd arendy z niej na rok płaci przez dwie raty złotych polskich 144.
- Płata wsi z arendą karczmy całej sumy czyni złotych 360 gr. 20. Podymnego płaci z plebanii dziewałtowskiej z jurysdyką i wsią na ratę jedną in summa złotych 49 gr. 1 i szeląga pół.

PARAFIA

Dziewiałtowska graniczy z wiłkomierską, pobojską, upnicką, siesicką. Długa i szeroka na milę jedną: od kościoła parafialnego do granicy wiłkomierskiej ćwierć mili, do pobojskiej ćwierć mili, do upnickiej trzy ćwierć mili, do siesickiej pół mili.

Kolacja należy do ww. jpp. Soroków prawem successionis i nie jest wątpliwa.

Miasteczek w parafii całej niema.

Dwór Dziewiałtów, o 1000 kroków od kościoła, ww. jpp. Soroków, sędziego grodzkiego wiłkomierskiego i Aleksandra miecznika oszmiańskiego. Wsie do tego dworu należące: 1mo Łojcie, o trzy ćwierć mili od kościoła, 2do Soroczyn, o ćwierć mili. Skistowycie przez pole, Szemetyszki przez pole, i miasteczko same Dziewiałtów.

Dwór Leompol książąt Radziwiłłów, pół mili od kościoła. Wioski: Januszki o pół mili, Dawidziszki o pół mili, Nuchacze [?] o pół mili, Nowiki o pół mili, Dymyszki pół mili, Stymbury o milę, Łojbiszki, folwark i wieś, attynencja od Leompola, pół mili.

Dwór Dziewiałtów jw. jp. Ignacego Zabięły marszałka powiatu kowieńskiego, o pół mili. Dziewiałtówek i Wysoki Dwór tegoż w tejże odległości folwarki. Wsie: Borowszczyzna o pół mili, Kałwele o milę, Ruryszki pół mili, Poużole i Dyrze o pół mili.

Dwór Dziewiałtówek wjp. Cedrowskiego chorążego JKMci, o milę. Masiańce wioski i Poszyle o milę.

Dwór Kurmele wj. pani Kończynej podczaszycej wiłkomierskiej, pół mili. Wioska także Kurmele pode dworem.

Dwór Miłaszuny jj. ksks. dominikanów wileńskich do Ś. Ducha o pół mili. Wioski: Jakutyszki pół mili, Gryziki wieś także pół mili, Sarajście wieś pół mili.

Dworek Puczany wjp. Kontowta o milę, i wioseczka także Puczany przy dworze.

Folwark Konczyszki i wioska jj. ksks. pijarów wiłkomierskich, o milę od kościoła.

Dwór Sarajście wjp. Kazimierza Zabielskiego skarbnika [l. 61] powiatu wiłkomierskiego, wioska Atkacze do różnych panów, o pół mile.

Folwarki jp. Szumskiego i jp. Kończynej, nazywające się Ruryszki alias Szumsza, o pół mili.

Wieś Attykańce wjp. Adama Zabielskiego horodniczego wiłkomierskiego, o pół mili.

Dwór Dziewiałtów w. jp. Gruzewskiego starosty szpiglewskiego, o ćwierć mili, wieś Krejwie o pół mili, i połowa miasteczka dziewiałtowskiego. Tegoż pana zbór murowany, przy którym mieszka predykant i swoje nabożeństwo odprawują.

Dwór Użurojsć książąt Radziwiłłów – o pół mili. Wioski Jawojsze, Bortkuski, Tatkuny, Salecie, wszystkie o pół mile.

Folwark wieczysty Jawojsze wjp. Drzewickiego, o ćwierć mile.

Żydów w całej parafii znajduje się do 50, żydówek do 60.

Dysydentów kalwinów do 30 osób znajduje się.

Kościółów filialnych niema.

Mogił w całej parafii 9 nie oparkanionych.

W parafii jarmarków nie ma, ani felczera, ani zabobonów żadnych, ani ubogich, włączających się po parafii.

Kaplice w parafii znajdują się we dworach Użurojskim i Leompolskim za indultami ex officio ww. jpp Szwejkowskich skarbników trockich, zastawą trzymających te dwory od książąt Radziwiłłów. Apparatus mają potrzebny, to jest kielich i patynę intus pozłacane, i wszystko co do Mszy Ś. należy. Księżdz swego ustawnego nie mają, ale dla przyjeznych. Kaplica w Miłaszunach jj. ksks. dominikanów przy której ustawnie siedzi jks. Alvearus Wojciulewicz, kapłan tegoż zakonu, i miewa Mszą ŚŚ. w święta niektóre, ale awokacji żadnej, od kościoła ludziom nie czyni.

SZKOŁA

Szkoły parafialnej nie ma z przyczyny, że w bliskości miejsca są szkoły w Wiłkomierzu jj. ksks. pijarów, gdzie szlachta swoje dzieci oddają, a z poddanych nie mają sposobu swoich dzieci oddania do szkół.

SUMY

Sum żadnych pewnych nie ma.

DOKUMENTA

Plebani dziewiałtowskiej dokumenta, jako to fundusz, konwencja i inne służące kościołowi, same autentyki in archivo diaeecesano znajdują się, inne zaś mniej potrzebne transacta procederów sztuk 65 są przy kościele.

BIBLIOTEKA

Książek żadnych funduszowych nie ma.

Ten skrypt według modeluszu jo. kscia jmci Massalskiego biskupa wileńskiego a pasterza naszego sporządzony i zweryfikowany przy generalnej wizycie nam, dziekanom, poruczonej, jako jest sprawiedliwy i rzetelnie

opisany, do czego ręką mą własną przy przycisnionej pieczęci podpisuje się.
Datt w Dziewiałtowie roku 1784 mca februarii 7 dnia.

Ks. Józef Zabielski, kanonik inflantski,
dziekan wiłkomierski, pleban żejmeński.¹

L. S. [l. 62²]

¹ Parašo formulė įrašyta dekanu ranka.

² Rankraštyje l. 61v paliktas tuščias.

1770. 62

Stan Plebani Szatshicy

Podczas Wizyty Generalney odcemnie Sigda Jozefa Labielskiego Kanonika Inflantskiego, Dziekana Wilkomierskiego Plebana Leymenskiego sporządzony y zweryfikowany Roku 1784 Miesiąca Februarii 12 Dnia.

Kościół Szatshicy Kościół Fundowany dawniej od W.W. I.P. Borodana Pietkiewicza y Stefana Konciewicza Roku 1499 był o trzech oknach drewniany, wystawiony na podmostym Pagurku, pro którego zgonem W. IX Anuuta Kanonik Wileński znowu przestawił Drewniany Roku 1680. który gdy całe spruchmat teraz W. IX Sebastyan Chrzczonowicz Pleban tego miejsca a Dziekan Wilkomierski zaczął murować Roku 1772 a zakończył w Roku 1782 Miesiąca Słwa 16 Dnia co do muru, bez sklepienia jeszcze pod tytułem S. Trójcy, benedykowany tylko a nie konsekrowany, bo jeszcze nie tylnowany y nie zakończony, okryty gontami nie mał cały, mał tylko czużha stonę kryta. Na obu końcach są wieżyczki, nad Taryatą, wieższa murwana gontami kryta, a lanty sameżieżnia kryte z krążem Żelaznym malowanym czerwono. W Drugim zaś końcu kopuła drewniana czerwono pomalowana z krążem. Drzwi Koscielne z przodu nowe wielkie podwojne sztuką dobrą z Desek Drzewa Jasionowego futrowane na Lawiasach Żelaznych gruntownych ze środka dwugami utłumie zasuwające się. Dwoie zaś Drzwi pobocznych pojedynkowych futrowanych na Lawiasach Żelaznych gruntownych Drzganizakowanych. Zakryty z boków Kościoła dwie są także murwane, w pierwszą z przyschodu od Plebani z lewej strony są drzwi na Lawiasach z Lamkiem wewnątrz y obnem jednym Skłannym, z męcy Drzwi do Skarbicyka, w którym obno okragle z kratą Żelazną, a z Zakryty do Kościoła drugie Drzwi na Lawiasach z Lamkiem Frankuskim krytym. Z drugiej strony Drzwi do Zakryty na Lawiasach z Lamkiem także Frankuskim krytym, która jest sklepiena z oknami dwoma w otworze y kratami Żelaznymi z Piecem Kafowym y Kominem nad Dach wyprowadzonym, w tej Zakryty są dwie szafy z szufladami do Złozemakielichow y Apparatu, z której Drzwi do sionek na Lawiasach z lamkiem krytym, w tych sionkach jest sklepienie murowane z drzwiami podwojnymi na Lawiasach, a na cmentarzu także drzwi z zasuwką ze środka. Ołtarz w Kosiele naudu-